

КОПІЯ

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Програма
проведення первинного (повторного)
інструктажу з пожежної безпеки**

КОПІЯ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО:
наказом ректора СНАУ
№ 33-А від 05.02.2020р

**Програма
проведення первинного (повторного)
інструктажу з пожежної безпеки**

1. Загальні положення

1.1. Ця Інструкція розроблена відповідно до основних положень Кодексу цивільного захисту України та відповідного Положення і діє в усіх структурних підрозділах університету.

1.2. Первинний протипожежний інструктаж щойно прийнятий працівник проходить на робочому місці перед початком роботи.

1.3. Під час первинного інструктажу працівника:

- знайомлять з пожежною безпекою приміщень навчальних корпусів, в тому числі лабораторій та гуртожитків, з правилами та інструкціями з пожежної безпеки;
- показують запасні виходи, сповіщувачі пожежної сигналізації, вогнегасники та інші засоби пожежогасіння;
- перевіряють практичні дії особи, що інструктується на випадок пожежі.

1.4. Повторний інструктаж проводять безпосередньо на робочому місці не менш як один раз на рік у терміни, встановлені безпосереднім керівником за цією програмою.

1.5. Позаплановий протипожежний інструктаж проводиться з працівниками на робочому місці або у спеціально відведеному для цього приміщенні:

- у разі введення в дію нових нормативних актів з питань пожежної безпеки (норм, правил, інструкцій, положень тощо) або змін та доповнень до них;
- у разі зміни технологічного процесу, застосування нового або заміни чи модернізації існуючого пожежонебезпечного устаткування;
- на вимогу інспекторів з пожежної та техногенної безпеки ДСНС України, якщо виявлено незадовільне знання працівниками правил пожежної безпеки на робочому місці чи під час навчання, невміння діяти у випадку пожежі та користуватися первинними засобами пожежогасіння.

1.6. Результати первинного (повторного, позапланового) інструктажу реєструються в спеціальному журналі під особистий підпис особи, яку інструктують.

2. Терміни та визначення

2.1. Пожежна безпека – це стан об'єкта, при якому виключається можливість пожежі, а у випадку її виникнення вживаються необхідні заходи щодо усунення негативного впливу небезпечних факторів пожежі на людей, споруди і матеріальні цінності.

Пожежна безпека на об'єктах забезпечується організаційними, технічними заходами і протипожежним захистом.

2.2. Пожежна небезпека - сукупність чинників, які зумовлюють можливість виникнення та (або) розвитку пожежі на об'єкті.

2.3. Вибухонебезпечна суміш - суміш повітря з горючими газами, парою, туманами, горючим пилом та волокнами, у якій за нормальних атмосферних умов після запалення процес горіння (вибух) поширюється на весь об'єм суміші.

2.4. Джерело запалювання - теплова енергія або об'єкт, який виділяє теплову енергію, достатню для запалювання.

2.5. Первинні засоби пожежогасіння слугують для гасіння пожеж в початковій стадії їх розвитку до прибуття пожежних підрозділів. До них відносяться ручні і пересувні вогнегасники, відра, бочки з водою, внутрішні пожежні крани, лопати, ящики з піском, азбестові полотна, войлочні мати, кошми, ломы, шли, багри, вила

2.6. Засоби зв'язку (телекомунікації) призначені для прийому та передачі інформації на відстані.

Інформація також може передаватися у різних формах: паперовій, звуковій та візуальній.

2.7. Евакуація - процес виведення населення і життєважливих ресурсів першої необхідності з території можливої загрози від катастрофи чи пожежі.

2.8. Вибух - надзвичайно швидке перетворення речовини, яке супроводжується миттєвим виділенням великої енергії в невеликому об'ємі. Суттєвою ознакою вибуху є різке збільшення тиску, яке викликає у навколишньому середовищі ударну хвилю.

2.9. Опалення - штучний обігрів приміщень в холодний період року з метою відшкодування у них тепловтрат і підтримки на заданому рівні температури, що відповідає умовам теплового комфорту, а також вимогам замовника.

2.10. Полум'я - газоподібне середовище, що включає в себе (у ряді випадків) дисперговані конденсовані продукти, в якому відбуваються фізико-хімічні перетворення реагентів, що приводять до світіння, тепловиділення і саморозігріву. Газоподібне середовище полум'я містить заряджені частинки (іони, радикали), що обумовлює наявність електропровідності полум'я і його взаємодії з електромагнітними полями.

2.11. Дим - стійка дисперсна система, яка складається з дрібних твердих частинок, зважених у повітрі або інших газах. Це типовий аерозоль з розмірами частинок від 10^{-4} до 10^{-5} м. На відміну від більш гребодисперсної системи пилу дим не осідає під дією сили земного тяжіння. Частинки диму можуть слугувати ядрами конденсації атмосферної вологи, в результаті чого виникає туман.

2.12. Протипожежний режим - це комплекс встановлених норм і правил поведінки людей, виконання робіт і експлуатація об'єкта, спрямованих на забезпечення пожежної безпеки.

3. Організаційні та технічні заходи

3.1. До організаційних заходів належать:

- розробка правил, інструкцій, інструктажів з протипожежної безпеки;
- організація інструктування і навчання робітників та службовців;
- здійснення контролю за дотриманням встановленого протипожежного режиму всіма працюючими;
- організація ланок пожежогасіння та пожежо-технічних комісій;
- організація щоденної перевірки протипожежного стану приміщень після закінчення роботи;
- розробка і затвердження плану евакуації і порядку оповіщення людей на випадок виникнення пожежі;
- організація дотримання належного протипожежного нагляду за об'єктами;
- організація перевірки належного стану пожежної техніки та інвентарю.

3.2. До технічних заходів належать:

- дотримання пожежних норм, вимог та правил;
- підтримання у справному стані систем опалення, вентиляції тощо;
- улаштування автоматичної пожежної сигналізації, систем автоматичного гасіння пожеж та пожежного водопостачання;

- заборона використання обладнання, приміщень та інструментів, що не відповідають вимогам протипожежної безпеки;
- правильна організація праці на робочих місцях з використанням пожежонебезпечних приладів тощо.

4. Вимоги пожежної безпеки

4.1. Виконуйте тільки ту роботу, по якій пройшли інструктаж, не передоручайте свою роботу іншим особам.

4.2. Забороняється:

- улаштовувати на шляхах евакуації пороги, виступи, турнікети, двері розсувні, підйомні, такі, що обертаються, та інші пристрої, які перешкоджають вільній евакуації людей;
- захаращувати шляхи евакуації (коридори, проходи, сходові марші і площадки, вестибюлі, холи, тамбури тощо) меблями, обладнанням, різними матеріалами та готовою продукцією, навіть якщо вони не зменшують нормативну ширину;
- забивати, заварювати, замикати на павісні замки, болтові з'єднання та інші запори, що важко відчиняються зсередини, зовнішні евакуаційні двері будівель;
- застосовувати на шляхах евакуації горючі матеріали для облицювання стін і стель, а також сходів та сходових площадок;
- улаштовувати у загальних коридорах комори і вбудовані шафи, за винятком шаф для інженерних комунікацій; зберігати в шафах (пішах) для інженерних комунікацій горючі матеріали, а також інші сторонні предмети;
- знімати пристрої для самозачинення дверей сходових кліток, коридорів, холів, тамбурів тощо, а також фіксувати самозакривні двері у відчиненому положенні;
- улаштовувати слизьку підлогу на шляхах евакуації.
- використовувати пожежний інвентар та обладнання для господарських та інших потреб, не пов'язаних з пожежогасінням.

4.3. Під час експлуатації електроустановок не дозволяється:

- використовувати кабелі і проводи із пошкодженою ізоляцією або такою ізоляцією, що втратила захисні властивості;
- залишати під напругою електричні проводи і кабелі з ізольованими кінцями;
- переносити увімкнені прилади та ремонтувати їх, якщо вони перебувають під напругою;
- залишати без догляду увімкнені в електромережу нагрівальні прилади, обладнання;
- користуватися пошкодженими (несправними) розетками;
- зв'язувати і скручувати електропроводи;
- застосовувати саморобні подовжувачі, які не відповідають вимогам ПУЕ щодо переносних (пересувних) електропроводів;
- використовувати побутові електронагрівальні прилади (чайники, кип'ятильники тощо) без негорючих підставок та у приміщеннях, де їх застосування не передбачено.

4.4. Забороняється самостійно усувати несправності електромережі і електрообладнання.

4.5. Після закінчення роботи слід прибрати сміття, відходи та виробничі обрізки.

4.6. Щоденно після закінчення роботи оглядати приміщення, що закриваються, вимикати електроприлади, освітлення, тощо.

5. Вимоги безпеки в аварійній ситуації

5.1. У випадку виникнення пожежі дії працівників мають бути спрямовані на створення безпеки:

- у першу чергу провести рятування та евакуацію згідно з планом евакуації;
- при охопленні полум'ям вхідних дверей евакуація проводиться через вікна (перший поверх);
- діяти чітко, без метушні, запобігати проявам паніки серед співробітників;

— організувати зустріч пожежно-рятувальних підрозділів.

5.2. Кожен працівник, який виявив пожежу або її ознаки (задимлення, запах горіння або тління різних матеріалів тощо), зобов'язаний:

— вимкнути електромережу;

— негайно повідомити про це по телефону **101 (112)** пожежно-рятувальну службу;

— сповістити про пожежу адміністрацію навчального закладу;

— вжити заходів щодо гасіння пожежі наявними засобами пожежогашіння;

— якщо у кімнаті є вода — змочити нею все приміщення та його предмети, це дозволить на деякий час зменшити дію диму та полум'я;

— знеструмлену електропроводку можна гасити піском, водою, вогнегасником;

— загоряння у витяжній шафі ліквідується вогнегасником після вимкнення вентилятора;

— у випадку загоряння проводів зварювального апарату виключіть його, а потім трансформатор і полум'я загасить піском чи вогнегасником.

5.3. Якщо на вас зайнявся одяг:

— не можна бігти, це лише підсилить горіння;

— треба швидко скинути одяг, що зайнявся, а якщо це не вдалося, варто впасти та качатися по підлозі (землі), збиваючи полум'я.

5.4. Якщо на іншій людині зайнявся одяг:

— не можна давати людині бігати. — полум'я розгориться ще сильніше;

— треба допомогти постраждалому швидко скинути одяг, що зайнявся, і залити його водою;

— якщо це не вдалося, необхідно повалити потерпілого на підлогу (землю). Намагайтеся будь-яким способом збити полум'я: залийте водою, засипайте землею, закидайте снігом, накиньте щільну тканину (брезент, ковдру, пальто) і щільно пригорніть тканину до палаючого одягу. При цьому голову потерпілого слід залишити відкритою, щоб уникнути отруєння продуктами горіння;

— надати першу (домедичну) допомогу потерпілим в аварійній ситуації;

5.5. При опіках:

— при термічних опіках першого ступеня уражене місце обробляють етиловим спиртом, після чого накладають суху стерильну пов'язку або чисту тканину і звертаються до лікаря. Ні в якому разі не можна проколувати пухир (він захищає рану від інфекції), змочувати місця опіків водою, припикати їх розчинами перманганату калію, брильянтового зеленого, йоду, застосовувати народні засоби, різні олії, вазелін, тощо бо вони тільки підсилюють опіки, сповільнюють загоєння ран;

— при важких опіках необхідно негайно доставити потерпілого до лікувального закладу.

Тривалість проведення первинного (повторного) інструктажу – 30 хвилин.

Телефони:

відділ охорони праці - 70-11-46 (236);

АТС – 70-10-29 (100,111);

служба головного енергетика – 166.

Розробив:

інженер з охорони праці

С.В. Осадча

Погоджено:

начальник відділу охорони праці

М.А. Яковчук

Згідно з оригіналом